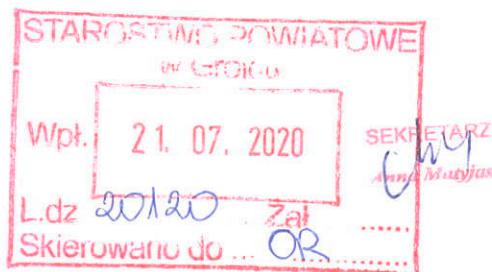

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 14 lipca 2020 r.

WK-I.431.1.18.2020

Pan
Krzysztof Ambroziak
Starosta Grójecki

Starostwo Powiatowe w Grójcu
ul. Piłsudskiego 59
05-600 Grójec

Szanowny Panie Starosto

W związku z kontrolą realizacji zadań z zakresu administracji rządowej w przedmiocie:

- udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej,
- wykorzystania dotacji otrzymanej w 2019 r. w rozdziale 75515 *Nieodpłatna pomoc prawna*,
- działania systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych albo realizacji obowiązków wynikających z art. 13 ust. 2 ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne pod względem zgodności z minimalnymi wymaganiami dla systemów teleinformatycznych lub minimalnymi wymaganiami dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej,

w załączeniu przekazuję Panu Staroście projekt wystąpienia pokontrolnego,

z wyrazami szacunku

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
Artur Subda
Artur Subda
Dyrektor Wydziału Kontroli

Adres do korespondencji:

Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie

Wydział Kontroli

pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa

MAZOWIECKI URZĄD WOJEWÓDZKI
W WARSZAWIE
WYDZIAŁ KONTROLI
pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa
tel. 22 695-72-00, fax 22 695-72-01
www.gov.pl/web/uw-mazowiecki

Warszawa, 14 lipca 2020 r.

WK-I.431.1.18.2020

**Pan
Krzysztof Ambroziak
Starosta Grójecki**

**Starostwo Powiatowe
w Grójcu
ul. Piłsudskiego 59
05-600 Grójec**

PROJEKT WYSTĄPIENIA POKONTROLNEGO

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 6 ust. 4 pkt. 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej², art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych³ oraz art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne⁴, kontrolerzy: Aneta Fedorczyk – kierownik Oddziału Kontroli Jednostek Samorządu Terytorialnego, Katarzyna Moźdzyska, Kamil Karkułowski, Jolanta Chojnacka – starsi inspektorzy wojewódzcy i Anna Doroszevska – inspektor wojewódzki oraz Monika Sapińska – straszny inspektor wojewódzki i Justyna Pałka – inspektor wojewódzki w Oddziale Kontroli Finansowej Wydziału Kontroli, a także Łukasz Plaskot – kierownik Oddziału Administracji Systemów Informatycznych oraz Mariusz Zmuda – specjalista w Oddziale Serwisu Informatycznego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (dalej MUW), przeprowadzili w dniach od 2 marca do 27 marca 2020 r. kontrolę problemową w Powiecie Grójeckim/Starostwie Powiatowym w Grójcu, z siedzibą przy ul. Piłsudskiego 59 (dalej Powiat/Starostwo).

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185 poz. 1092, ze zm.).

³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.).

⁴ Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 700, ze zm.).

Przedmiot kontroli obejmował realizację zadań w zakresie:

- udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacja prawna – w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 27 marca 2020 r.,
- wykorzystania dotacji otrzymanej w rozdziale 75515 *Nieodpłatna pomoc prawna* – w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.,
- działania systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych albo realizacji obowiązków wynikających z art. 13 ust. 2 ww. ustawy pod względem zgodności z minimalnymi wymaganiami dla systemów teleinformatycznych lub minimalnymi wymaganiami dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej – w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 2 marca 2020 r.⁵

I. Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej

Na terenie Powiatu wyznaczono na 2019 r. oraz 2020 r., zgodnie z wymogiem określonym w art. 8 ust. 2 w związku z art. 20 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej⁶ – cztery punkty, w których realizowane jest kontrolowane zadanie, usytuowane w lokalach pochodzących z zasobów gminnych⁷ oraz powiatowych, zgodnie z wymogiem określonym w art. 8 ust. 10 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym:

- a) dwa punkty nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzone przez wyznaczonych radców prawnych i adwokatów, mieszczące się w dwóch lokalach:
 - w Grójcu, przy ul. Piłsudskiego 59,
 - w Mogielnicy, przy ul. Mostowej 27;
- b) dwa punkty powierzono organizacjom pozarządowym, przeznaczone na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej, zlokalizowane w dwóch lokalach:
 - w Nowym Mieście nad Pilicą przy pl. O. H. Koźmińskiego ½,
 - w Warce, w Dworku przy ul. Długiej 3.

⁵ Zgodnie z art. 25 ust. 3 przedmiotowej ustawy kontrola dotyczyła wyłącznie systemów teleinformatycznych oraz rejestrów publicznych, które są używane do realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

⁶ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 294), (dalej ustawa o nieodpłatnej pomocy prawnej).

⁷ Dotyczy gmin: Mogielnica, Nowe Miasto nad Pilicą oraz Warka.

Dwa lokale poddano oględzinom, tj.: w Grójcu, przy ul. Piłsudskiego 59 oraz w Warce, w Dworku przy ul. Długiej 3⁸.

Czas pracy każdego z punktów w okresie kontrolowanym ustalony został na 4 godziny dziennie przez 5 dni tygodniowo, zgodnie z wymogiem art. 8 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, z uwzględnieniem możliwości wydłużenia dyżurów do co najmniej 5 godzin dziennie w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 6 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Powiat realizuje zadanie polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego samodzielnie⁹. Powiat zawarł z trzema gminami¹⁰ porozumienia¹¹, określające gminne lokale, w których będzie świadczona nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz zasady współpracy w zakresie zapewnienia warunków lokalowych radcom prawnym, adwokatom, doradcom podatkowym lub osobom spełniającym wymogi określone w art. 11b ust. 3 pkt 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Zgodnie z wymogiem art. 10 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej – Powiat zawarł w okresie kontrolowanym, z zachowaniem terminu określonego w art. 10 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, porozumienia z Okręgową Radą Adwokacką w Radomiu oraz Okręgową Izbą Radców Prawnych w Kielcach¹² w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze Powiatu. W terminie umożliwiającym rozpoczęcie świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej od początku 2019 oraz 2020 roku zawarte zostały także umowy na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej z wyznaczonymi przez właściwych dziekanów adwokatami i radcami prawnymi¹³. Kontroli poddano wszystkie zawarte umowy.

Zgodnie z dyspozycją określoną w art. 11 ust. 1b ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzenie dwóch punktów powierzono w 2019 r. oraz 2020 r. – organizacjom pozarządowym¹⁴. W celu wyłonienia organizacji pozarządowej przeprowadzono corocznie

⁸ Lokal, znajdujący się w Warce, w Dworku przy ul. Długiej 3, w którym udzielane są porady prawne usytuowany jest na pierwszym piętrze budynku. Zgodnie z informacją uzyskaną od osoby obecnej podczas oględzin ustalono, że osoby niepełnosprawne poruszające się na wózku inwalidzkim lub mające problemy z poruszaniem się obsługiwane są przez osobę świadczącą nieodpłatną pomoc prawną, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie i edukację prawną na parterze budynku, w miejscu do tego wyznaczonym.

⁹ Zgodnie z pisemnym wyjaśnieniem Starosty Grójeckiego, cyt.: „*Powiat grójecki realizuje zadanie dot. nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej samodzielnie. Powiat zawierał porozumienia z gminami Warka, Nowe Miasto, Mogielnica w celu udostępnienia przez te gminy lokali, w których świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz edukacja prawna.*”

¹⁰ Dotyczy gmin: Mogielnica, Nowe Miasto nad Pilicą oraz Warka.

¹¹ Porozumienia zostały zawarte: 17 grudnia 2018 r. i 9 grudnia 2019 r.

¹² Porozumienia zawarte: 29 października 2018 r. i 29 października 2019 r.

¹³ Umowy zawarto: 17 i 19 grudnia 2018 r. oraz 11 grudnia 2019 r.

¹⁴ Fundacji Honeste Vivere z siedzibą w Warszawie oraz Fundacji Instytut Aktywizacji Regionów z siedzibą w Gdyni

otwarty konkurs ofert, zgodnie z wymogiem określonym w art. 11 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Otwarte konkursy ofert na 2019 r. i 2020 r. ogłoszone zostały, uchwałami Zarządu Powiatu Grójeckiego¹⁵, w Biuletynie Informacji Publicznej (dalej BIP), na stronie internetowej Powiatu oraz w siedzibie organu w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń, z prawidłowo wyznaczonym okresem składania ofert, zgodnie z wymogami art. 13 ust. 1 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁶. Zarząd Powiatu Grójeckiego powołał komisje konkursowe w celu opiniowania ofert na 2019 r. i 2020 r., zgodnie z wymogami art. 15 ust. 2a i 2b ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Oferty wyłonione w konkursie ogłoszonym w 2018 r. spełniały wymogi określone w art. 10 ust. 2 i 4 ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw¹⁷ i zostały złożone przez organizacje pozarządowe, które udokumentowały spełnianie wymogów określonych w art. 10 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Oferty wyłonione w konkursie ogłoszonym w 2019 r. złożone zostały przez organizacje spełniające wymóg określony w art. 11 ust. 6 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Ogłoszenia wyników¹⁸ otwartych konkursów ofert zawierały wymagane dane, określone w art. 15 ust. 2h ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz zostały podane do publicznej wiadomości niezwłocznie po wyborze ofert, zgodnie z wymogami określonymi w art. 15 ust. 2j ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Z wyłonionymi organizacjami podpisane zostały, w terminie umożliwiającym realizację zadania, umowy¹⁹ zawierające wszystkie wymagane elementy, określone w art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-6b ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Zgodnie z zawartymi umowami, organizacjom pozarządowym powierzono

– w 2019 r. oraz Fundacji Instytut Aktywizacji Regionów z siedzibą w Gdyni i Fundacji Rozwoju świadomości obywatelskiej EXPERTO PRO BONO z siedzibą w Zamościu – w 2020 r.

¹⁵ Dotyczy Uchwały Nr 138/2018 Zarządu Powiatu Grójeckiego z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert w zakresie powierzenie prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej w 2019 r. w Powiecie Grójeckim oraz Uchwała Nr 130/2019 Zarządu Powiatu Grójeckiego z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert w zakresie powierzenie prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej w 2020 r. w Powiecie Grójeckim.

¹⁶ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688, ze zm.).

¹⁷ Ustawa z 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018 poz. 1467), (dalej ustawa o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej).

¹⁸ Dotyczy ogłoszeń podanych do publicznej wiadomości 30 listopada 2018 r. i 29 listopada 2019 r.

¹⁹ Dotyczy umów podpisanych 17 grudnia 2018 r. oraz 11 grudnia 2019 r.

także zadania z zakresu edukacji prawnej, w związku z art. 11 ust. 7 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczące nieodpłatne poradnictwo obywatelskie przekazywały Staroście części A kart pomocy oraz oświadczenia składane przez osoby uprawnione do korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z wymogiem art. 7 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Badaniu poddano 40 części A kart pomocy²⁰, 10 części B kart pomocy²¹, 20 oświadczeń, o których mowa w art. 4. ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej²² oraz pięć oświadczeń, o których mowa w art. 11 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.²³ W poddanych kontroli częściach B kart pomocy nie stwierdzono opinii, które wskazywałyby na potrzebę wprowadzenia usprawnień lub podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej.

Starosta zgodnie z art. 11 ust. 9a oraz ust. 12 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, dokonuje bieżącej kontroli prawidłowości postanowień zawartych w umowach z organizacjami pozarządowymi²⁴.

We wszystkich punktach zapewniono warunki do anonimowego przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej im pomocy²⁵, określone w § 5 ust. 4 pkt 5 i 6 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej²⁶.

²⁰ W tym: 20 kart wypełnionych w punktach prowadzonych przez adwokatów i radców prawnych oraz 20 kart wypełnionych w punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe.

²¹ Dotyczy kart z: 01.03.2019 r., 28.03.2019 r., 25.04.2019 r., 26.11.2019 r., 29.11.2019 r., 14.01.2020 r., 31.01.2020 r., 14.02.2020 r., 13.02.2020 r., 18.02.2020 r.

²² Dotyczy oświadczeń złożonych przez osoby o nr PESEL: 42041000706, 72061211840, 9905052811229, 45062909991, 69100805803, 49013108187, 81111103378, 61041406046, 53010217568, 57051400310, 96071900781, 79072003949, 62091808079, 58012612106, 79072903144, 90091505368, 43090305224, 78050808015, 84111106174, 93042101415.

²³ Dotyczy oświadczeń złożonych przez osoby o nr PESEL: 82040204367, 78032206307, 49072303206, 63040117327 i 65042204306.

²⁴ Starosta Grójecki wyjaśnił cyt.: „*Obowiązek kontroli organizacji pozarządowych prowadzących punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej wynikający z art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. b, c oraz ust 2 lit. b, c (art.10 ust. 5 ustawy wprowadzającej zmianę do ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej) Powiat realizuje go poprzez bieżącą kontrolę o której mowa w § 4 umowy zawartej pomiędzy Powiatem a Fundacjom Instytut Aktywizacji Regionów i w umowie pomiędzy Powiatem a Fundacją Rozwoju Świadomości Obywatelskiej EXPERTO PRO BONO.*”

²⁵ W miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa udostępniono zamkniętą, nieprzezroczystą i oznakowaną urnę z informacją o możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej im pomocy.

²⁶ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. poz. 2492), (dalej rozporządzenie w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej).

Uruchomiony został telefoniczny system umawiania wizyt w punktach, zgodnie z wymogiem określonym w art. 8 ust. 5 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Z zachowaniem terminu określonego w art. 12 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej Starosta Grójecki przekazywał Wojewodzie Mazowieckiemu zbiorcze informacje o wykonaniu zadań w poszczególnych kwartałach 2019 roku.

Wykaz planowanych dyżurów na terenie Powiatu zawierał informacje wskazane w art. 9 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.²⁷

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niesporządzenie listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców Powiatu. Zaniechaniem powyższym naruszono wymóg określony w art. 8a ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z którym, cyt.: *„Starosta sporządza (...) listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców powiatu, która obejmuje w szczególności: 1) poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, z zakresu pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach interwencji kryzysowej, dla bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, a także z zakresu praw konsumentów, praw dziecka, praw pacjenta, ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne; 2) nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie (...)”*. Tym samym nie został spełniony także obowiązek publikacji przedmiotowej listy, określony w art. 8a ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.
2. Niesporządzenie kart informacyjnych poradnictwa dotyczących nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnej mediacji, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz kart informacyjnych innego typu poradnictwa niż określone w § 5 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej, dostępnego na terenie Powiatu²⁸. Powyższe skutkuje brakiem możliwości udzielenia pomocy przez osoby obsługujące punkty – w formie określonej w art. 5 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, tj. poprzez przekazanie osobie uprawnionej oferty

²⁷ Zgodnie z pisemnym wyjaśnieniem Starosty Grójeckiego, cyt.: *„(...) nie stwierdzono potrzeby określania preferowanej specjalizacji dyżurów na terenie powiatu grójeckiego.”*

²⁸ Zgodnie z pisemnym wyjaśnieniem Starosty Grójeckiego, cyt.: *„Starosta Grójecki nie sporządził w 2019 r. i 2020 r. kart informacyjnych poradnictwa dot. nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, nieodpłatnej mediacji, poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem lub innego typu niż wskazane powyżej.”*

jednostki nieodpłatnego poradnictwa w postaci karty informacyjnej poradnictwa. Tym samym nie został spełniony także obowiązek udostępnienia przedmiotowych kart określony w § 5 ust. 4 pkt 3 i 4 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

3. Nieprzekazanie dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych oraz organizacjom pozarządowym opinii osób uprawnionych o udzielonej im pomocy²⁹. Zaniechaniem takim naruszono § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z którym, cyt.: „*Starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje dziekanom właściwej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych (...) opinie osób uprawnionych o udzielnej nieodpłatnej pomocy prawnej (...) oraz „Starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje właściwej organizacji pozarządowej (...) opinie osób uprawnionych o udzielnej nieodpłatnej pomocy prawnej (...)”*”.
4. Zawarcie przez Powiat niekompletnej umowy z organizacją pozarządową³⁰ na realizację zadania publicznego polegającego na świadczeniu nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej w 2019 r. w Powiecie Grójeckim. W umowie nie zawarto informacji dotyczącej wkładu własnego Fundacji lub informacji o tym, że oferta stanowi integralną część umowy, czym naruszono wzór załącznika do Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań³¹.
5. Nietożyczenie do jednej z ofert³² organizacji pozarządowej złożonej na 2020 r. dokumentu opisującego standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości udzielanego nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, do którego zobowiązuje art. 10 ust. 2 pkt 4 ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw³³. Ponadto oferty organizacji wybranych do realizacji

²⁹ Zgodnie z pisemnym wyjaśnieniem Starosty Grójeckiego, cyt.: „*Opinie osób uprawnionych nie były przekazywane dziekanom właściwej rady adwokackiej lub właściwej okręgowej izby radców prawnych. Wszystkie opinie były pozytywne.*” oraz „*Opinie osób uprawnionych nie były przekazywane właściwej organizacji świadczącej nieodpłatną pomoc prawną, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie lub edukację prawną w powiecie grójeckim. Wszystkie opinie były pozytywne.*”

³⁰ Fundacja Honeste Vivere z siedzibą w Warszawie, Nr umowy 191.2018.OR. z 17 grudnia 2018 r.

³¹ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2018 r. poz. 2057).

³² Dotyczy oferty złożonej przez Fundację INSTYTUT AKTYWIZACJI REGIONÓW, z siedzibą w Gdyni przy ul. Kopernika 20/3.

³³ Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty Grójeckiego, cyt.: „*Opis standardów obsługi i wewnętrznej kontroli Fundacji Instytut Aktywizacji Regionów nie stanowił osobnego dokumentu. Fundacja opisała w ofercie standardy obsługi i wewnętrzną kontrolę oraz zapewniła o ich przestrzeganiu.*”

nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na 2019 r. nie zostały sporządzone na obowiązujących w czasie składania wzorach ofert³⁴, jednak zawierały wszystkie wymagane informacje.

6. Sprostowanie ogłoszenia otwartego konkursu ofert ogłoszeniem Starosty Grójeckiego z 31 października 2019 r., co należy uznać za niedopuszczalne, ponieważ konkurs został ogłoszony uchwałą Zarządu Powiatu Grójeckiego³⁵, a zatem to Zarząd Powiatu był kompetentny w sprawie rozstrzygnięcia o zmianie uchwały w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert³⁶ – również w formie uchwały³⁷.

Ponadto stwierdzono, że:

- a) organ nie podejmował działań mających na celu monitorowanie jakości realizacji zadań powierzonych organizacjom pozarządowym w 2019 r. w postaci kontroli bieżącego funkcjonowania prowadzonych przez nie punktów³⁸. Zaniechaniem takim naruszono art. 11 ust. 8 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, w związku z art. 17 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie³⁹ oraz art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴⁰;
- b) nie rozpropagowano informacji o możliwości skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego przez osoby ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osoby

³⁴ Oferty sporządzono na wzorze wynikającym z rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 17 sierpnia 2016 r., zamiast na wzorze określonym w rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu Do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. Oferty sporządzono 14 i 19 listopada 2018 r., a od 29 października 2018 r. obowiązywał nowy wzór.

³⁵ Dotyczy uchwały Nr 114/2019 z dnia 23 października 2019 r.

³⁶ Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty Grójeckiego cyt.: „*W opublikowanym ogłoszeniu otwartego konkursu na powierzenie prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej była omyłka pisarska, zamieszczono błędną wersję ogłoszenia. W związku z tym Zarząd podjął decyzje o zamieszczeniu krótkiej informacji o poprawnym brzmieniu, którą podpisał Starosta Grójecki jako przewodniczący Zarządu. Z uwagi na to że uchwała ogłaszająca otwarty konkurs ofert była w porządku, a błąd był tylko w treści załącznika do tej uchwały, nie podejmowano nowej uchwały.*”.

³⁷ Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 511) uchwały zarządu powiatu zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu zarządu, w głosowaniu jawnym, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

³⁸ Zgodnie z pisemnym wyjaśnieniem Starosty Grójeckiego, cyt.: „*Starosta grójecki nie dokonywał kontroli jakości wykonywanych zadań przez organizację pozarządową, w tym sprawdzenia czy organizacja pozarządowa świadczy usługi przestrzegając poufności, profesjonalizmu, rzetelności i zasad etyki, a także czy stosuje zadeklarowane standardy obsługi klientów i wewnętrzny system kontroli jakości.*”

³⁹ Ustawa z dnia 15 marca 2019 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t. j. Dz. U. 2019 r., poz. 668, ze zm.).

⁴⁰ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.).

doświadczające trudności w komunikowaniu się – poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Nie zawierała jej żadna z poddanych badaniu informacji, które zostały podane do publicznej wiadomości do dnia rozpoczęcia kontroli⁴¹. Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, cyt.: „(...) *Starosta odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wśród mieszkańców powiatu*”;

- c) jedna z poddanych kontroli części A karty pomocy⁴² nie zawierała anonimowego opisu udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej w poz. 7 karty, natomiast w przypadku dwóch części kart A⁴³ opisu udzielonej pomocy dokonano w poz. 6, zamiast w poz. 7 oraz sześć kart⁴⁴ nie zawierało danych dotyczących punktu i dyżuru, podczas którego udzielono porady;
- d) dziewięć⁴⁵ poddanych do kontroli części B kart pomocy nie zawierało kompletnych danych dotyczących punktu i dyżuru, podczas którego porady udzielono oraz dziewięć⁴⁶ nie zostało opatrzone pieczętką komórki organizacyjnej Starostwa, pomimo że zgodnie z § 8 ust. 4 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej, cyt.: „(...) *osobie uprawnionej przekazuje się część B karty pomocy (...) opatrzoną pieczętką komórki organizacyjnej starostwa powiatowego obsługującego pod względem organizacyjno – technicznym zadanie (...)*”;
- e) osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej przyjęły od osób uprawnionych:
 - trzy niekompletne oświadczenia, o których mowa w art. 4 ust 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, tj. dwa oświadczenia⁴⁷ nie zawierały podpisu osoby składającej oświadczenie i jedno⁴⁸ niezawierające daty przy podpisie, osoby uprawnionej, pomimo

⁴¹ Dotyczy informacji zamieszczonych w BIP oraz na stronie internetowej Starostwa, jak również informacji udostępnionej w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

⁴² Dotyczy karty pomocy z 22.02.2019 r. przekazanej z punktu prowadzonego przez radców prawnych i adwokatów.

⁴³ Dotyczy dwóch kart pomocy przekazanych z punktu prowadzonego przez radców prawnych i adwokatów z 6.02.2019 r. i 04.03.2019 r.

⁴⁴ Dotyczy czterech kart pomocy przekazanych z punktu prowadzonego przez radców prawnych i adwokatów z 6.02.2019 r., 22.02.2019 r., 04.03.2019 r. i z 13.06.2019 r. oraz dwóch przez organizację pozarządową z 11.02.2019 r. i 12.02.2019 r.

⁴⁵ Dotyczy kart z: 01.03.2019 r., 25.04.2019 r., 26.11.2019 r., 29.11.2019 r., 14.01.2020 r., 31.01.2020 r., 14.02.2020 r., 13.02.2020 r. i 18.02.2020 r.

⁴⁶ Dotyczy kart z: 01.03.2019 r., 28.03.2019 r., 26.11.2019 r., 29.11.2019 r., 14.01.2020 r., 31.01.2020 r., 14.02.2020 r., 13.02.2020 r. i 18.02.2020 r.

⁴⁷ Dotyczy oświadczeń osób o nr PESEL: 58012612106 i 61041406046.

⁴⁸ Dotyczy oświadczenia osoby o nr PESEL 93042101415.

że zgodnie z wzorem określonym w załączniku nr 1 do ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, powyższe dane należy podać w oświadczeniu,

- cztery oświadczenia⁴⁹, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz dwa oświadczenia⁵⁰, wynikające z art. 11 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, w przypadku których podano niekompletne adresy.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w przedmiocie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, ocenia się **pozytywnie pomimo nieprawidłowości**.

Wyniki kontroli wskazują, że wyznaczono prawidłową liczbę punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zapewniono udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w prawidłowym wymiarze czasu, zawarto kompletne i terminowo porozumienia z okręgową radą adwokacką i radą okręgową izby radców prawnych oraz umowy z organizacjami pozarządowymi, adwokatami i radcami prawnymi, właściwie przeprowadzono otwarty konkurs ofert w zakresie wyboru organizacji pozarządowych w 2019 r., zawarto umowy z organizacjami pozarządowymi w terminach umożliwiającymi realizację zadania w 2019 r. i 2020 r., zawarto kompletne umowy z adwokatami i radcami prawnymi oraz z organizacjami pozarządowymi, dostosowano lokale do wymogów ustawowych oraz terminowo przekazywano Wojewodzie zbiorcze informacje o wykonaniu zadania jak również o zawartych porozumieniach z samorządem zawodowym adwokatów i radców prawnych. Mając natomiast na uwadze nieprawidłowości w zakresie niesporządzenia listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa, kart informacyjnych poradnictwa, nieprzekazania dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych oraz organizacjom pozarządowym opinii osób uprawnionych o udzielonej im pomocy, nieprzeprowadzenia w 2019 r. kontroli rzetelności prowadzenia powierzonych organizacjom pozarządowym punktów, przyjęto ofertę organizacji pozarządowej złożonej na 2020 r. bez załączonego dokumentu opisującego standardy obsługi i wewnętrzny system kontroli jakości udzielanego nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, przyjęto niekompletne karty pomocy prawnej oraz oświadczenia, o których mowa w art. 4 ust. 2 i art. 11 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nie potwierdzano wpływu do Starostwa części B

⁴⁹ Dotyczy oświadczeń osób o nr PESEL: 42041000706, 57051400310, 62091808079, 78050808015.

⁵⁰ Dotyczy oświadczeń osób o nr PESEL: 82040204367 i 78032206307.

kart pomocy prawnej, a także ze względu na inne stwierdzone uchybienia, uzasadnione jest sformułowanie oceny **pozytywnej pomimo nieprawidłowości**.

II. Prawidłowość wykorzystania dotacji otrzymanej w 2019 r. w rozdziale 75515 na zadanie polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej

Przedmiot kontroli obejmował prawidłowość wykorzystania dotacji przekazanej w 2019 r. z budżetu Wojewody Mazowieckiego w rozdziale 75515 *Nieodpłatna pomoc prawna* (dalej rozdział 75515 klasyfikacji budżetowej). Kontrolą objęto okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.

W 2019 r. Powiat na sfinansowanie zadania zleconego z zakresu administracji rządowej na podstawie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie oraz edukacji prawnej, otrzymał z MUW, dotację celową w kwocie 264 000,00 zł, w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej). Jak wynika z ksiąg rachunkowych oraz zgodnie z danymi wykazanymi w sprawozdaniu rocznym *Rb-50 o dotacjach/ wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za IV kwartał roku 2019* (dalej sprawozdanie Rb-50) dotację wykorzystano w kwocie 263 103,75 zł. Niewykorzystana dotacja w kwocie 896,25 zł została zwrócona na rachunek bankowy MUW w dniu 7 stycznia 2020 r. – WB 2, z zachowaniem terminu ustalonego w art. 168 ust. 1 i 6 ustawy o finansach publicznych.

W wyniku kontroli prawidłowości wykorzystania otrzymanej dotacji, stwierdzono, że:

1. Kwota przekazanej dotacji do Powiatu w wysokości 264 000,00 zł wynikała z prawidłowego wyliczenia - zgodnego z zasadą ustaloną w art. 20 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.
2. Powiat, otrzymaną dotację na obsługę zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa oraz edukację prawną przeznaczył na: wynagrodzenia dla podmiotów prowadzących obsługę prawną w wysokości 240 238,38 zł, co stanowi 91% wysokości otrzymanej dotacji oraz pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadania w wysokości 14 945,37 zł i edukację prawną w wysokości 7 920,00 zł – co stanowi odpowiednio – 5,66% i 3% otrzymanej dotacji.

3. Starosta Grójecki w związku z realizacją zadania zleconego polegającego na świadczeniu usług pomocy prawnej wypłacił kwotę ogółem 120 118,38 zł, zgodnie z umowami zawartymi z kancelariami adwokackimi oraz kancelariami radców prawnych. Ponadto przekazał kwotę dotacji w łącznej wysokości 128 040,00 zł (w tym kwota 7 920,00 zł przeznaczona na edukację prawną,) Fundacji Honeste Vivere z siedzibą w Warszawie (04-474) przy ul. Amałowicza-Tatara 7 oraz Fundacji Instytut Aktywizacji Rejonów z siedzibą w Gdyni (81-424) przy ul. Kopernika 20/3 w tym:
- 64 020,00 zł⁵¹ (w tym kwota 3 960,00 zł przeznaczona na edukację prawną) Fundacji Honeste Vivere, zgodnie z umową nr 191.2018.OR zawartą w dniu 17 grudnia 2018 r. na prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej (na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej),
 - 64 020,00 zł⁵² (w tym kwota 3 960,00 zł przeznaczona na edukację prawną) Fundacji Instytut Aktywizacji Rejonów, zgodnie z umową nr 192.2018.OR zawartą w dniu 17 grudnia 2018 r. na prowadzenie punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.
4. Fundacja Honeste Vivere zgodnie z zawartą umową na prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2019 r. sporządziła sprawozdanie końcowe z wykonania zadania publicznego, które zostało przyjęte przez Powiat 27 stycznia 2020 r. Fundacja w Sprawozdaniu nie wykazała wniesienia wkładu własnego w kwocie 7 560,00 zł, pomimo, iż w złożonej ofercie realizacji zadania publicznego w kalkulacji przewidywanych kosztów Fundacja wskazała wkład własny. W związku z powyższym Fundacja 2 kwietnia 2020 r. złożyła korektę sprawozdania z wykonania zadania publicznego w której wykazała wykorzystanie dotacji w kwocie 64 020,00 zł oraz wkład własny w kwocie 7 560,00 zł, którego udział w stosunku do otrzymanej kwoty dotacji został wskazany w wysokości 11,81%.
5. Fundacja Instytut Aktywizacji Rejonów zgodnie z zawartą umową na prowadzenie punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w 2019 r. sporządziła sprawozdanie końcowe z wykonania zadania publicznego, które zostało przyjęte przez Powiat 31 stycznia 2020 r. Fundacja w Sprawozdaniu wykazała wykorzystanie dotacji w kwocie 64 020,00 zł oraz wykazała wykorzystania wkładu własnego w kwocie 23 800,00 zł, co było zgodne ze złożoną ofertą na realizację zadania publicznego.

⁵¹ 12 transzy po 5 005,00 zł = 60 060,00 zł.

⁵² 12 transzy po 5 005,00 zł = 60 060,00 zł.

Starosta nie przeprowadził kontroli o której mowa w art. 11 ust. 8 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz § 4 zawartych umów.

Sprawozdania złożone przez Fundacje zostały sporządzone na formularzach zgodnych z wzorem określonym w załączniku nr 5 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r.

6. Koszt porady prawnej w przeliczeniu na jedną osobę wyniósł: udzielanej przez Kancelarie – 403,10 zł, udzielanej przez obie Fundacje – 645,80 zł, natomiast średni koszt dla Powiatu – 496,36 zł⁵³.
7. Do środków otrzymanych z dotacji w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej w Powiecie prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową dochodów i wydatków, gdzie możliwa była identyfikacja poszczególnych operacji gospodarczych.
8. Sprawdzone dowody źródłowe będące podstawą dokonanych wydatków spełniały wymogi art. 21 i 22 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵⁴ (dalej uor), a sprawdzone zapisy księgowe w ewidencji wydatków spełniały wymogi art. 20 uor.
9. Wydatki realizowane ze środków dotacji klasyfikowane były z wyjątkiem § 2810 zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁵⁵ (dalej rozporządzenie w sprawie klasyfikacji).
10. Dane wykazane w sprawozdaniu RB-50 za IV kwartał 2019 r. sporządzonym przez Powiat wynikały z ewidencji księgowej wydatków.

Ponadto ustalono, że Powiat od środków dotacji otrzymanych w 2019 r. w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej gromadzonych na oprocentowanym rachunku bankowym prowadzonym zgodnie z umową zawartą w dniu 19 grudnia 2018 r. pomiędzy Powiatem a Bankiem Spółdzielczym w Grójcu z siedzibą w Grójcu przy ul. Jatkowej 3, uzyskał dochód z tytułu odsetek w kwocie 88,19 zł. Odsetki zostały zwrócone na rachunek bankowy MUW w dniu 7 stycznia 2020 r. zgodnie z WB 2.

⁵³ Kancelarie udzieliły 298 porad, Fundacje 186 porad, razem 484.

⁵⁴ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 351, ze zm.).

⁵⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (t.j. Dz.U. z 2014 poz. 1053, ze zm.).

W związku z powyższymi ustaleniami informuję Pana Starostę, że wykorzystanie dotacji otrzymanej w 2019 r. na realizację wydatków w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej zostało ocenione **pozytywnie pomimo nieprawidłowości**.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowość polegającą na zaklasyfikowaniu środków finansowych przekazanych na wydatki realizowane przez Fundacje do § 2810 *Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom* zamiast do § 2360 *Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego* tj. z naruszeniem zasad określonych w rozporządzeniu w sprawie klasyfikacji.

III. Działanie systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych albo realizacji obowiązków wynikających z art. 13 ust. 2 ww. ustawy pod względem zgodności z minimalnymi wymaganiami dla systemów teleinformatycznych lub minimalnymi wymaganiami dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej

Starostwo udostępnia elektroniczną skrzynkę podawczą (dalej ESP) umożliwiającą doręczanie pism w formie dokumentów elektronicznych. Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2, 3, 4, 5 i 6 rozporządzenia w sprawie sporządzania i doręczania dokumentów elektronicznych oraz udostępniania formularzy, wzorów i kopii dokumentów elektronicznych⁵⁶ na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej (dalej BIP) poinformowano o warunkach organizacyjno-technicznych doręczania dokumentów elektronicznych⁵⁷. Starostwo umożliwia przyjmowanie dokumentów elektronicznych służących do załatwiania spraw w formatach danych określonych w załączniku nr 2 i 3 rozporządzenia w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności,

⁵⁶ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 września 2011 r. w sprawie sporządzania i doręczania dokumentów elektronicznych oraz udostępniania formularzy, wzorów i kopii dokumentów elektronicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 180).

⁵⁷ W czasie trwania czynności kontrolnych organ uzupełnił brakujące informacje dotyczące nośników danych, na których może zostać doręczony dokument elektroniczny oraz rodzajach informatycznych nośników danych, na których może zostać zapisane urzędowe poświadczenie odbioru.

minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych⁵⁸ (dalej rozporządzenie KRI).

Na stronie BIP jednostki w zakładce Poradnik *Interesanta* → *Usługi Elektroniczne*, znajdują się podstrony z informacją dla nowych użytkowników oraz kartami usług przypisanymi do poszczególnych wydziałów jednostki, gdzie po kliknięciu w dany link wniosku strona przekierowuje na „*Wrota Mazowska*”, a następnie dokonanie zalogowania się za pomocą profilu zaufanego lub certyfikatu powiązanego z kontem e-Urząd.

Starostwo w systemie EWOPIS umożliwia udostępnianie danych w formacie gml oraz standardzie swde, tj. określonym w załączniku nr 2 i 3 rozporządzenia w sprawie KRI.

Ustalono, że Starostwo nie przekazywało wzorów dokumentów elektronicznych do Centralnego Repozytorium Wzorów Dokumentów Elektronicznych.

Stwierdzono, że system teleinformatyczny Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją (dalej EZD) powiązany jest z platformą ePUAP. Wymiana danych odbywa się za pomocą platformy ePUAP, która narzuca protokoły komunikacyjne i szyfrujące. Współpraca pomiędzy systemami jest możliwa dzięki wyposażeniu Starostwa w odpowiedni sprzęt oraz oprogramowanie umożliwiające wymianę danych między systemami, zgodnie z § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie KRI. Kodowanie znaków w wysyłanych z systemów lub odbieranych przez te systemy dokumentach odbywa się w standardzie utf.8, co jest zgodne z § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie KRI. W Starostwie udostępnia się zasoby zgromadzone przez usługi sieciowe dla systemów: *e-Urząd* oraz *Geoportal*⁵⁹.

Ustalono, że podstawowym sposobem dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw jest system tradycyjny. Zarządzeniem nr 51/2015 Starosty Grójeckiego z dnia 2 września 2015 r. w sprawie wprowadzenia w Starostwie Powiatowym w Grójcu Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją (EZD) ustanowiono, że wprowadza się System EZD, jako oprogramowanie wspomagające wykonywanie czynności kancelaryjnych w systemie tradycyjnym.

⁵⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2247).

⁵⁹ Nie opisywano usług sieciowych za pomocą języka WSDL, zgodnie z pisemnym wyjaśnieniem Starosty Grójeckiego., cyt.: „*Starostwo nie posiada wiedzy na temat protokołów i struktury wymiany danych usług sieciowych tych systemów*”.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wskazywanie nieaktualnych publikatorów aktów prawnych regulujących dany obszar merytoryczny usługi oraz brak weryfikacji poszczególnych kart usług dostępnych na BIP.
2. Brak procedur dotyczących dostarczania i zarządzania usługami na deklarowanym poziomie dostępności w opisach usług, co jest niezgodne z § 15 ust. 2 rozporządzenia w sprawie KRI, zgodnie z którym cyt.: „Zarządzanie usługami realizowanymi przez systemy teleinformatyczne ma na celu dostarczanie tych usług na deklarowanym poziomie dostępności i odbywa się w oparciu o udokumentowane procedury”⁶⁰.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadań dotyczących wymiany informacji w postaci elektronicznej, w tym współpracy z innymi systemami oraz wspomaganie usług drogą elektroniczną **ocenia się pozytywnie pomimo nieprawidłowości.**

Ustalenia kontroli wykazały, że w jednostce udostępniona została ESP wraz z zapewnieniem jej obsługi, w jednostce zarządzano obiegiem dokumentacji, a funkcjonujące w Starostwie systemy współpracowały z innymi systemami. Mając natomiast na uwadze: niezamieszczenie na BIP uaktualnień publikatorów aktów prawnych regulujących dany obszar merytoryczny usługi dla poszczególnych kart dostępnych usług, a także brak procedur dotyczących dostarczania i zarządzania usługami na deklarowanym poziomie dostępności, uzasadnione jest sformułowanie oceny pozytywnej pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

I.B. Systemy zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych

Zgodnie z § 20 ust. 1 rozporządzenia w sprawie KRI, w okresie objętym kontrolą obowiązywała wprowadzona *Polityka bezpieczeństwa informacji wersja 2.0*, stanowiąca załącznik do Zarządzenia Starosty z 19 grudnia 2016 r. oraz *Polityka bezpieczeństwa informacji wersja 3.0*, stanowiąca załącznik do Zarządzenia Starosty z 30 grudnia 2019 r. Niniejsze dokumenty regulowały sprawy ochrony danych osobowych przetwarzanych w Starostwie⁶¹.

⁶⁰ Zgodnie z wyjaśnieniami Starosty Grójeckiego. cyt.: „(...) Z uwagi na fakt, że proces wdrażania e-usług na portalu www.wrotamazowska.pl zakończył się w 2019 r. – nie dopracowano i nie spisano jeszcze procedur dotyczących e-usług (...)”

⁶¹ Polityki bezpieczeństwa informacji wersja 2.0 oraz wersja 3.0 opracowano na podstawie rozporządzenia KRI, wymagań Polskich Norm: PN-ISO/IEC 27001:2007 – Technika informatyczna – Techniki bezpieczeństwa – System zarządzania bezpieczeństwem informacji – Wymagania; PN-ISO/IEC 27005:2014-01 – Technika informatyczna – Techniki bezpieczeństwa – Zarządzanie ryzykiem w bezpieczeństwie informacji; PN-ISO/IEC 17799:2007 – Technika informatyczna – Techniki bezpieczeństwa – Praktyczne zasady zarządzania bezpieczeństwem

Ponadto Zarządzeniami Starosty Powiatu Grójeckiego wprowadzony został *System Zarządzania Bezpieczeństwa Informacji i przyjęcia Polityki Bezpieczeństwa Informacji w Starostwie Powiatowym w Grójcu*⁶². Ponadto w jednostce Zarządzeniem Starosty dnia 19 grudnia 2019 r. powołany został zespół do spraw bezpieczeństwa, którego zadaniem było opracowanie Polityki i utworzenie SZBI w oparciu o obowiązujące przepisy.

W toku kontroli potwierdzono zaangażowanie kierownictwa jednostki w proces ustanawiania i funkcjonowania systemu bezpieczeństwa informacji m.in. poprzez wydawanie Zarządzeń i Instrukcji odnośnie bezpieczeństwa informacji i systemów teleinformatycznych

informacji; PN-ISO/IEC 24762:2010 – Technika informatyczna – Techniki bezpieczeństwa – Wytyczne dla usług odtwarzania techniki teleinformatycznej po katastrofie.

Polityka wersja 2.0 zawierała m.in. szczegółowe dokumenty tzw. Polityki oparte o wymagania normatywne, tj.:

1. Politykę Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych – stanowiącą załącznik nr 4.
2. Politykę Użytkowania Oprogramowania – stanowiącą załącznik nr 5.
3. Politykę Bezpieczeństwa Fizycznego i Środowiskowego – stanowiącą załącznik nr 6.
4. Politykę Zarządzania Zasobami Ludzkimi – stanowiącą załącznik nr 7.
5. Politykę Zarządzania Incydentami – stanowiącą załącznik nr 8.
6. Politykę Zarządzania Ciągłością Działania – stanowiącą załącznik nr 9.
7. Politykę Zarządzania Ryzykiem – stanowiącą załącznik nr 10.
8. Politykę Bezpieczeństwa Danych Osobowych – stanowiącą załącznik nr 11.
9. Instrukcję Zarządzania Systemem Informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych – stanowiącą załącznik nr 12.
10. Deklarację stosowania – stanowiącą załącznik nr 13.

Polityka wersja 3.0 zawiera m.in. szczegółowe dokumenty tzw. Polityki oparte o wymagania normatywne, tj.:

1. Politykę Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych – stanowiącą załącznik nr 3.
2. Politykę Użytkowania Oprogramowania – stanowiącą załącznik nr 4.
3. Politykę Bezpieczeństwa Fizycznego i Środowiskowego – stanowiącą załącznik nr 5.
4. Politykę Zarządzania Zasobami Ludzkimi – stanowiącą załącznik nr 6.
5. Politykę Zarządzania Ciągłością Działania – stanowiącą załącznik nr 7.
6. Politykę Zarządzania Ryzykiem – stanowiącą załącznik nr 8.
7. Politykę Ochrony Danych – stanowiącą załącznik nr 9.
8. Deklarację stosowania – stanowiącą załącznik nr 10.

Celem ustanowienia Polityki jest zapewnienie zachowania poufności, dostępności i integralności informacji przetwarzanych w Starostwie Powiatowym w Grójcu. Ponadto celem ustanowienia Polityki jest zdefiniowanie ogólnych wymagań i zasad ochrony informacji, które będą fundamentem dla wszystkich dokumentów związanych z bezpieczeństwem informacji oraz dla Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (dalej SZBI). Dokument określa również główne cele stawiane przed SZBI.

⁶² Dotyczy zarządzeń:

- Zarządzenie Nr 119/2016 Starosty Grójeckiego z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwa Informacji i przyjęcia Polityki Bezpieczeństwa Informacji w Starostwie Powiatowym w Grójcu,
- Zarządzenie Nr 118/2018 Starosty Grójeckiego z dnia 31 lipca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwa Informacji i przyjęcia Polityki Bezpieczeństwa Informacji w Starostwie Powiatowym w Grójcu,
- Zarządzenie Nr 48/2019 Starosty Grójeckiego z dnia 16 kwietnia 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwa Informacji i przyjęcia Polityki Bezpieczeństwa Informacji w Starostwie Powiatowym w Grójcu,
- Zarządzenie Nr 168/2019 Starosty Grójeckiego z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie zmiany Zarządzenia Starosty Grójeckiego Nr 119/2016 z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwa Informacji i przyjęcia Polityki Bezpieczeństwa Informacji w Starostwie Powiatowym w Grójcu.

oraz Procedur corocznej samooceny kontroli zarządczej, podejmowanie kluczowych decyzji w sprawach potencjalnych zagrożeń, zwoływanie narad i spotkań poświęconych m.in. tematyce dotyczącej bezpieczeństwa informacji, a także poprzez dokonywanie analizy ryzyka.

W Starostwie obowiązywały procedury zarządzania ryzykiem – stanowiące *Politykę Zarządzania Ryzykiem*, tj. załączniki do Polityk 2.0 i 3.0⁶³.

Na podstawie ww. dokumentów w okresie kontrolowanym dokonano identyfikacji i oceny ryzyka⁶⁴, stosownie do wymogów określonych w § 20 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia w sprawie KRI.

Pracownicy wykonujący zadania w systemach teleinformatycznych uczestniczyli w procesie przetwarzania informacji w stopniu adekwatnym do przypisanych obowiązków, zgodnie z § 20 ust. 2 pkt. 4 ww. rozporządzenia.

Stosownie do zapisów § 20 ust. 2 pkt 13 rozporządzenia w sprawie KRI, w Starostwie obowiązywały zasady zgłaszania i postępowania z incydentami naruszenia bezpieczeństwa informacji, uregulowane w *Polityce Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych wersja 2.0 i 3.0.* oraz z *Polityce Zarządzania incydentami wersja 2.0.* stanowiącą załączniki do Polityki⁶⁵.

⁶³ W Polityce Zarządzania Ryzykiem stanowiącą załącznik do Polityki wersja 2.0 opisane zostały zagadnienia takie jak:

1. Organizacja zarządzania ryzykiem.
2. Szacowanie ryzyka.
3. Plan postępowania z ryzykiem.
4. Akceptowanie ryzyka.
5. Informowanie o ryzyku.
6. Klasyfikacja zasobów informacyjnych dla potrzeb zarządzania ryzykiem.
7. Szacowanie następstw i kryteria skutków.
8. Kryteria szacowania ryzyka.
9. Szacowanie podatności.
10. Szacownie ryzyka.
11. Ocena ryzyka.

W Polityce Zarządzania Ryzykiem stanowiącą załącznik do Polityki wersja 3.0 opisane zostały zagadnienia takie jak:

1. Ogólne wymogi bezpieczeństwa.
2. Organizacja zarządzania ryzykiem.
3. Zagrożenia dla systemu.
4. Stopień ważności informacji.
5. Analiza zagrożeń i ryzyka.
6. Procedura zarządzania ryzykiem.
7. Postępowanie z ryzykiem.
8. Mechanizmy kontrolne i działania zaradcze.
9. Monitorowanie i przegląd bezpieczeństwa.

⁶⁴ W okresie objętym kontrolą przeprowadzona została analiza zagrożeń i ryzyka przy przetwarzaniu danych osobowych. Przeprowadzone analizy dotyczyły: szacowania ryzyka dla sieci, szacowanie ryzyka dla systemu teleinformatycznego i jego zasobu informacyjnego oraz szacowanie ryzyka dla stanowisk dostępowych.

⁶⁵ Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami Starosty cyt.: „(...) w okresie kontrolowanym nie wystąpiły incydenty naruszenia bezpieczeństwa informacji”.

W kontrolowanej jednostce, stosownie do § 20 ust. 2 pkt 6 powyższego rozporządzenia, zapewniono szkolenie osób zaangażowanych w proces przetwarzania informacji⁶⁶. Regulacje wewnętrzne dotyczące przeprowadzania szkoleń zostały zawarte w *Polityce Zarządzania Zasobami Ludzkimi* oraz *Polityce Ochrony Danych*.

W umowach zawartych pomiędzy Starostwem a Samorządem Województwa Mazowieckiego⁶⁷ oraz podmiotami zewnętrznymi⁶⁸ wskazano zapisy gwarantujące odpowiedni poziom bezpieczeństwa informacji, zgodnie z § 20 ust. 2 pkt 10 rozporządzenia w sprawie KRI.

W Starostwie obowiązywała procedura odnosząca się do tworzenia i przechowywania kopii zapasowych. Procedura opisana została w *Polityce Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych* będącej załącznikiem nr 3 do Polityki – w rozdziale *Zapasowe kopie informacji* (§ 25-26) oraz w *Polityce Ochrony Danych* i spełniała wymogi określone w § 20 ust. 2 pkt 12 lit. b rozporządzenia w sprawie KRI.

Regulacje wewnętrzne, w których ustalono zasady postępowania z informacjami w jednostce, zapewniających minimalizację wystąpienia ryzyka kradzieży informacji i środków przetwarzania informacji w tym urzędzeń oraz zasady dotyczące zapewnienia ochrony przetwarzanych informacji zostały zawarte w Polityce, Polityce Bezpieczeństwa Systemów Informatycznych, Polityce Bezpieczeństwa Fizycznego i Środowiskowego oraz Polityce Ochrony Danych obowiązujących w okresie kontrolowanym.

W toku kontroli ustalono, że zgodnie z § 20 ust. 2 pkt 7, 9, 11 i 12 ww. rozporządzenia, Starostwo zapewnia ochronę przetwarzanych informacji przed kradzieżą, nieuprawnionym dostępem, uszkodzeniami lub zakłóceniami, a także zabezpieczenie informacji w sposób uniemożliwiający osobom nieuprawnionym jej ujawnienie, modyfikację, usunięcie lub zniszczenie, poprzez:

⁶⁶ Zgodnie z wyjaśnieniami Starosty cyt.: „(...) W okresie objętym kontrolą były przeprowadzane szkolenia pracowników z zakresu ochrony danych osobowych (w tym również zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa informacji). Szkolenia przeprowadza Inspektor Ochrony Danych. Każdy z uczestników otrzymuje po szkoleniu certyfikat (kopia trafia do akt osobowych pracownika). Dokumentacje ze szkoleń (w tym listy obecności) prowadzi Inspektor Ochrony Danych. (...)”.

⁶⁷ Dotyczy realizacji projektu: „Rozwój elektronicznej administracji w samorządach województwa mazowieckiego wspomagającej niwelowanie dwudzielności potencjału województwa”, w ramach którego wdrożono system EZD.

⁶⁸ Dotyczy umów: utrzymujących, udostępniających, doskonalących, modyfikujących oraz zapewniających wsparcie techniczne stroną internetową Starostwa oraz BIP Starostwa, a także system EWOPIS wraz z oprogramowaniem współtowarzyszącym.

- zapewnienie zewnętrznej i wewnętrznej ochrony fizycznej obiektu⁶⁹, a także poprzez określenie pomieszczeń z ograniczonym dostępem, np. serwerownia⁷⁰, tajna kancelaria oraz wydawanie kluczy wyłącznie osobom uprawnionym⁷¹,
- nadawanie użytkownikom uprawnień do systemów na podstawie upoważnień i ustnych ustaleń,
- ograniczenie uprawnień użytkowników na stacjach roboczych,
- automatyczną aktualizację oprogramowania systemów operacyjnych komputerów,
- aktualizację systemów operacyjnych serwerów,
- funkcjonowanie urządzeń brzegowych typu firewall,
- zabezpieczenie komputerów użytkowników aktualnym oprogramowaniem antywirusowym, automatycznie aktualizującym sygnatury wirusów,
- wyposażenie serwerów i urządzeń sieciowych w zasilanie awaryjne zabezpieczające system przed przepięciami i chwilowymi zanikami napięcia,
- ustanowienie regulacji dotyczących konserwacji, napraw i utylizacji sprzętu i oprogramowania.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niezapoznanie wszystkich pracowników z Zarządzeniami Starosty Grójeckiego w sprawie wdrożenia SZBI i przyjęcia Polityki Bezpieczeństwa Informacji Starostwa, obowiązujących w okresie kontrolowanym⁷².

⁶⁹ Ochrona zewnątrz i wewnątrz budynku zapewniona jest przez monitoring wizyjny oraz system alarmu przeciw włamaniowemu.

⁷⁰ Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami Starosty cyt.: „(...) Dostęp do stref chronionych dla upoważnionych pracowników jest realizowany poprzez drzwi z kontrolą dostępu lub (w przypadku serwerowni Geodezja oraz Komunikacja) pobranie klucza przez osobę upoważnioną (Naczelnika Wydziału lub jego Zastępcę) od ASI (...).

⁷¹ Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami Starosty., cyt.: „(...) Działania związane z monitorowaniem ruchu osobowego opisane są w Polityce Bezpieczeństwa Fizycznego i Środowiskowego będącej załącznikiem nr 5 do PBI 3.0 (załącznik 6 do PBI 2.0) w § 4 oraz w Instrukcji postępowania z kluczami oraz zabezpieczenia pomieszczeń Starostwa Powiatowego w Grójcu. (...) Lista osób upoważnionych do otwierania głównych drzwi wejściowych (posiadających kody do alarmu) jest aktualizowana na bieżąco (...). Dostęp do poszczególnych pomieszczeń (każdorazowe pobranie i zdanie klucza) jest ewidencjonowany w Księżce Ewidencji Kluczy.(...)”.

⁷² Zgodnie z wyjaśnieniami Starosty. cyt.: „(...) Przedłożone listy potwierdzające zapoznanie się pracowników z Politykami Bezpieczeństwa Informacji nie zawierają podpisów wszystkich pracowników Starostwa. Kopie dokumentacji SZBI zostały przekazane wszystkim Naczelnikom Wydziałów. Zostali oni zobowiązani do udostępnienia jej treści pracownikom i udokumentowania tego faktu na listach. W związku z zaistniałą sytuacją niekompletności tych list Pełnomocnik Bezpieczeństwa Informacji został zobowiązany do niezwłocznego podjęcia działań w celu zapoznania pozostałych pracowników z Polityką BI oraz bieżącego monitorowania znajomości obowiązujących Polityk przez pracowników Starostwa (...).”.

2. Niezapewnienie aktualności inwentaryzacji sprzętu i oprogramowania służącego do przetwarzania informacji obejmującej bazę konfiguracji CMDB, czym naruszono § 20 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie KRI⁷³.

Ponadto w toku kontroli ustalono, że:

- w trzech przypadkach⁷⁴ pracownicy posługiwali się upoważnieniami do przetwarzania danych osobowych podpisanych z datą wcześniejszą niż nastąpiło zatrudnienie,
- nadawanie, zmiana i odbieranie uprawnień w systemie EWOPIS odbywa się niezgodnie z zapisami SZBI i Polityką Bezpieczeństwa Informacji Starostwa, tj. brak jest prowadzenia szczegółowej dokumentacji dotyczącej odbierania uprawnień pracownikom, okresowa kontrola uprawnień i kont użytkowników przeprowadzana jest co najmniej raz na pół roku oraz nadawanie upoważnień do przetwarzania danych osobowych nie zawsze pokrywa się z datą nadania uprawnień do systemów informatycznych⁷⁵.

Ponadto w wyniku kontroli przeprowadzonych oględzin pomieszczeń, w których znajdują się serwery i urządzenia sieciowe obsługujące pracę Starostwa stwierdzono, brak czujników

⁷³ Zgodnie z wyjaśnieniami Starosty, cyt.: „(...) Prowadzona jest coroczna kontrola zgodności spisu aktywów ze stanem faktycznym. Inwentaryzacja sprzętu i oprogramowania (...). Nie została wdrożona baza konfiguracji CMDB. Rejestr sprzętu i oprogramowania aktualizowany jest na bieżąco (...). Rejestr zasobów teleinformatycznych aktualizowany jest poprzez okresową inwentaryzację sprzętu i oprogramowania (...)”.

⁷⁴ Zgodnie z wyjaśnieniami Starosty cyt.: „(...) Data nadania upoważnienia do przetwarzania danych osobowych nie zawsze pokrywa się z datą nadania uprawnień do systemów informatycznych. W tym przypadku Naczelnik zdecydował o skierowaniu nowego pracownika w pierwszej kolejności do pracy przy rejestrach papierowych (porządkowanie dokumentacji itp.). Uprawnienia do systemów informatycznych zostały nadane w momencie złożenia odpowiedniego wniosku przez Naczelnika Wydziału (...)”.

⁷⁵ Zgodnie z wyjaśnieniami Starosty r. cyt.: „(...) W okresie objętym kontrolą w systemie EWOPIS nadawano i odbierano uprawnienia użytkownikom. Nadania uprawnień do systemu dokonuje ASI na wniosek Naczelnika Wydziału. Odebrania uprawnień dokonuje ASI na podstawie informacji z kadr. Osoba odpowiedzialna za sprawy kadrowe niezwłocznie informuje ASI o zmianach statusu pracownika, jak również o planowanych nieobecnościach pracowników dłuższych niż 30 dni. (...). ASI prowadzi Rejestr Systemów Teleinformatycznych (RST) (...). Naczelnicy są zobowiązani niezwłocznie informować ASI o zmianach w zakresie obowiązków podległych pracownikom skutkujących koniecznością zmiany ich uprawnień w systemach teleinformatycznych (...)” oraz „(...) ASI na podstawie informacji z kadr przeprowadza okresową kontrolę uprawnień i kont użytkowników co najmniej raz na pół roku (...)”, „(...) Cofnięcie upoważnienia do przetwarzania danych osobowych następuje w momencie rozwiązania stosunku pracy – odpowiednia klauzula zamieszczona jest na każdym upoważnieniu i nie wymaga oddzielnego dokumentu. (...)”, „(...) W Starostwie Powiatowym w Grójcu nie jest prowadzona szczegółowa dokumentacja dotycząca odbierania uprawnień pracownikom. Jedynym śladem takiej operacji jest wpis do Rejestru Systemów Teleinformatycznych (RST) prowadzonego przez ASI w formie elektronicznej, (...). Zablokowanie dostępu po informacji z kadr w systemie EWOPIS polega na usunięciu konta użytkownika wraz ze wszystkimi jego uprawnieniami, przy czym system umożliwia pokazanie użytkowników archiwalnych (usuniętych) (...)”, „(...) Data nadania upoważnienia do przetwarzania danych osobowych nie zawsze pokrywa się z datą nadania uprawnień do systemów informatycznych. W tym przypadku Naczelnik zdecydował o skierowaniu nowego pracownika w pierwszej kolejności do pracy przy rejestrach papierowych (porządkowanie dokumentacji itp.). Uprawnienia do systemów informatycznych zostały nadane w momencie złożenia odpowiedniego wniosku przez Naczelnika Wydziału (...)”.

środowiskowych, gaśnicy, monitoringu wizyjnego oraz w „serwerowni geodezja” umiejscowiono urządzenie – ploter, który to używany jest przez pracowników wydziału geodezji Starostwa⁷⁶.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadań w zakresie działania systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych **ocenia się pozytywnie pomimo nieprawidłowości.**

Ustalenia kontroli wykazały, że w Starostwie opracowano dokumentację systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji oraz aktualizowano regulację wewnętrzną w zakresie zamieniającego się otoczenia, przeprowadzono okresowe analizy ryzyka utraty integralności, dostępności lub poufności informacji. Osoby zaangażowane w proces przetwarzania informacji posiadały stosowne uprawnienia. Zapewniono szkolenia osobom zaangażowanym w proces przetwarzania informacji. W umowach serwisowych zawarto zapisy gwarantujące odpowiedni poziom bezpieczeństwa informacji. Przeprowadzono okresowy audyt wewnętrzny w zakresie bezpieczeństwa informacji. Podejmowano działania związane z wykonywaniem, przechowywaniem i testowaniem kopii zapasowych danych i systemów oraz udokumentowano te działania. Ponadto systemy teleinformatyczne funkcjonujące w Starostwie wdrażano i eksploatowano z uwzględnieniem ich funkcjonalności, niezawodności, używalności, wydajności, przenaszalności oraz pielęgnowalności, posiadały wymagane zabezpieczenia techniczno-organizacyjne, a także zapewniono rozliczalność systemów teleinformatycznych. Mając natomiast na uwadze:

- niezapoznanie pracowników z dokumentacją dotyczącą wdrożenia SZBI i przyjęcia Polityki Bezpieczeństwa Informacji Starostwa,
- niezapewnienie aktualności inwentaryzacji sprzętu i oprogramowania służącego do przetwarzania informacji obejmującej bazę konfiguracji CMDB,

⁷⁶ Zgodnie z wyjaśnieniami Starosty cyt.: „(...) Po poprzednim audycie dostrzeżono potrzebę zakupu urządzeń monitorujących i zabezpieczających, jednak ze względu na koszty pozycja została przeniesiona do zapotrzebowania na przyszły rok. Ujęto również potrzebę modernizacji systemu kontroli dostępu (...)”, „(...) W Starostwie (...) są wyznaczone granice obszarów bezpiecznych. Strefy chronione opisane są w Polityce Bezpieczeństwa Fizycznego i Środowiskowego będącej załącznikiem nr 5 do PBI (...) w § 7. Strefy chronione obejmują: serwerownie (Główna, Geodezji oraz Komunikacji) oraz Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej i obowiązuje w nich kontrola dostępu. W strefach chronionych dopuszcza się przebywanie osób bez uprawnień dostępu do tych stref tylko w wyjątkowych przypadkach w obecności i pod nadzorem osoby uprawnionej do przebywania w tej strefie (...)”.

– nadawanie, zmiana i odbieranie uprawnień w systemie EWOPIS odbywa się niezgodnie z obowiązującymi procedurami,
oraz opisane powyższej uchybienia uzasadnione jest sformułowanie oceny pozytywnej pomimo nieprawidłowości.

I.C. Zapewnienie dostępności informacji zawartych na stronach internetowych jednostki dla osób niepełnosprawnych

Strony internetowe Starostwa działające pod adresami www.grojec.pl oraz www.bip.grojec.pl poddano weryfikacji zgodności ze standardem WCAG 2.0 za pomocą walidatorów <http://validator.w3.org> oraz <http://jigsaw.w3.org/css-validator/>. W wyniku weryfikacji ww. stron, w przypadku drugiego walidatora stwierdzono 8 ostrzeżeń dla strony internetowej urzędu, a dla strony BIP pojawiły 163 ostrzeżenia. Wskazane w wyniku weryfikacji ww. stron internetowych ostrzeżenia nie miały wpływu na prezentowane treści⁷⁷.

Po weryfikacji ww. stron stwierdzono spełnienie wymagań WCAG 2.0 określonych w załączniku nr 4 rozporządzenia w sprawie KRI. W wyniku kontroli stwierdzono, że dostępna strona internetowa i strona BIP jednostki zawierają rozwiązania techniczne umożliwiające osobom niepełnosprawnym zapoznanie się z treścią informacji, czym spełniono wymogi określone w § 19 ww. rozporządzenia.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w przedmiocie zapewnienia dostępności informacji zawartych na stronach internetowych urzędu dla osób niepełnosprawnych ocenia się **pozytywnie**.

Ustalenia kontroli wykazały, że w Starostwie zapewniono dostępność informacji zawartych na stronie internetowej oraz stronie BIP urzędu dla osób niepełnosprawnych. Mając na uwadze powyższe uzasadnionym jest sformułowanie oceny pozytywnej.

⁷⁷ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Wicestarosty Grójeckiego., cyt.: „(...)”. W przestrzeni sieciowej funkcjonuje wiele typów przeglądarek internetowych i ich wersji. Powoduje to, że różne przeglądarki w różny sposób interpretują znaczniki css, nie zawsze są zgodne z najnowszą specyfikacją css. Aby zapobiec sytuacji, że dana strona wygląda inaczej na różnych przeglądarkach stosuje się znaczniki, które są specyficzne dla danej przeglądarki. Zastosowanie tych znaczników jest przyczyną ostrzeżeń, które generuje walidator. Nie powodują one przeszkód w czytaniu strony, są one jednak niezbędne, aby strona wyglądała podobnie w różnego typu przeglądarkach. Bez ich zastosowania w starszych przeglądarkach strona mogłaby być całkowicie nieczytelna. Z uwagi na powyższe Starostwo nie planuje podejmowania działań w tym zakresie (...).”

Informuję, że zgodnie z art. 40 ustawy o kontroli w administracji rządowej kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo do zgłoszenia umotywowanych pisemnych zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego, w terminie 7 dni roboczych od dnia jego otrzymania. Powyższy termin może zostać przedłużony na czas oznaczony przez kierownika jednostki kontrolującej, na wniosek kierownika jednostki kontrolowanej złożony przed upływem terminu zgłoszenia zastrzeżeń.

W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń albo nieuwzględnienia żadnego ze zgłoszonych zastrzeżeń sporządzone zostanie wystąpienie pokontrolne obejmujące treść projektu wystąpienia pokontrolnego oraz uzupełnione o zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń, wystąpienie pokontrolne sporządzone zostanie na podstawie projektu wystąpienia pokontrolnego oraz stanowiska wobec zastrzeżeń.

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Katarzyna Mozdzyńska

(Podpisy kontrolerów)

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Monika Sapinska

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Jolanta Chojnacka

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Anna Doroszevska

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Justyna Pałka

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Kamil Markulowski

DYREKTOR
Wydziału Kontroli

Artur Subda

(Podpis kierownika komórki do spraw kontroli)